

KLAGANDE

Nyhetsbyrån Siren, Panoptes Sweden AB

Ombud: Advokaterna Ulf Isaksson och Esa Kymäläinen samt biträdande juristen Gustav Tranvik

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Stockholms beslut den 24 april 2024 med dnr FST 2024/256, se bilaga A

SAKEN

Rätt att ta del av allmän handling

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten bifaller överklagandet delvis på så sätt att förbehållspunkt 1 lyder

” 1. personuppgifterna om hälsa och lagöverträdelser som innefattar brott får endast användas för journalistiskt ändamål, och”.

Kammarrättens interimistiska beslut den 15 maj 2024 upphör därmed att gälla.

YRKANDEN M.M.

Nyhetsbyrån Siren, Panoptes Sweden AB, yrkar att handlingarna ska lämnas ut utan förbehåll och för fram bl.a. följande.

Beslutet saknar rättslig grund. Nyhetsbyrån Siren omfattas i egenskap av nyhetsbyrå automatiskt av grundlagsskydd för sin databas.

Dataskyddsförordningen¹ ska inte tillämpas i den mån det strider mot tryckfrihetsförordningen, TF, och yttrandefrihetsgrundlagen, YGL. Det innebär att det inte finns grund för sekretess enligt 21 kap. 7 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL. Det finns därför inte heller någon skada, men eller annan olägenhet som kan undanröjas med ett förbehåll.

Nyhetsbyrån Sirens verksamhet sker för journalistiska ändamål och består huvudsakligen i att samla in och förmedla underlag för nyheter till andra nyhetsorganisationer och massmedier. Behandlingen syftar till publicering enligt YGL och Nyhetsbyrån Siren agerar som meddelare till andra grundlagsskyddade medier.

Förvaltningsrätten har gjort felaktiga avvägningar och proportionalitetsbedömningar när det gäller förhållandet mellan å ena sidan yttrandefrihet och handlingsoffentlighet och å andra sidan skyddet för personuppgifter. Bedömningen hänför sig till resonemang i Kammarrätten i Stockholms dom den 13 mars 2024 i mål nr 6027-23. Omständigheterna i det målet var särpräglade och avgörandet är inte vägledande för bedömningen i det här målet.

Förbehållet är inte tillräckligt preciserat eftersom det gäller för samtliga handlingar oavsett vad handlingarna faktiskt innehåller. Förbehåll får inte

---

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

meddelas i förväg utan en prövning ska ske i varje enskilt fall. Förbehållspunkterna är motsägelsefulla. Förbehållspunkt 1 innebär att personuppgifter, utan begränsning, får tillhandahållas allmänheten förutsatt att detta sker för journalistiska ändamål. Förbehållspunkt 2 innebär dock att vissa typer av personuppgifter inte får tillhandahållas allmänheten via databasen.

I förbehållspunkt 2 används begreppen databas och register felaktigt som synonyma begrepp. En databas är enligt legaldefinitionen i 1 kap. 2 § YGL en samling av information lagrad för automatiserad behandling. Begreppet register förekommer inte i YGL. Om det är dataskyddsförordningens definition av register som åsyftas borde det ha framgått av beslutet. Förbehållets utformning, med frångående av grundlagarnas terminologi, innebär en osäkerhet kring huruvida uppgifter får meddelas för publicering.

Beslutet strider mot anskaffarfriheten och skapar osäkerhet kring huruvida Nyhetsbyrån Siren får meddela uppgifter för publicering. Genom förbehållspunkt 2 förhindras publicering av vissa uppgifter i databasen. Förfarandet är oförenligt med censurförbudet och förbudet mot hindrande åtgärder i YGL. Sekretessen som föreskrivs i 21 kap. 7 § OSL inskränker inte rätten att meddela och offentliggöra uppgifter enligt TF och YGL. Beslutanderätt avseende principerna för statskicket kan inte överlåtas till EU utan föregående grundlagsändring. Om beslutanderätten har överlåtits till EU har det skett i strid med 10 kap. 6 § regeringsformen.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Utgångspunkter för prövningen

Nyhetsbyrån Siren har framställt en regelbunden och omfattande begäran om att få ta del av handlingar i flera av förvaltningsrättens mål. I handlingarna förekommer personuppgifter om hälsa och lagöverträdelser som innefattar brott. Ett utlämnande av handlingarna medför en omfattande

behandling av personuppgifterna genom att de offentliggörs för allmänheten och betalande kunder i Nyhetsbyrån Sirens sökbara databas.

Dataskyddsförordningens bestämmelser om behandling av personuppgifter har tidigare inte tillämpats för aktörer med utgivningsbevis eftersom grundlagsskyddet för yttrande- och informationsfrihet har ansetts ha företräde framför dataskyddsförordningen. I nationell domstolspraxis har på senare tid, mot bakgrund av utvecklingen av EU-domstolens praxis på detta område, frågor uppstått om relationen mellan dataskyddsförordningen och grundlagsskyddet för yttrandefrihet i form av publicering av vissa personuppgifter i databaser. EU-domstolens praxis innebär sammanfattningsvis att det måste kunna göras en avvägning mellan integritetsskyddet och yttrande- och informationsfriheten. Av den anledningen har dataskyddsförordningen i nationell domstolspraxis i vissa fall kommit att anses ha företräde framför grundlagsskyddet. Dataskyddsförordningens bestämmelser har därför tillämpats även för aktörer med utgivningsbevis vid begäran om utlämnande av handlingar som innefattar personuppgifter om hälsa och lagöverträdelse som innefattar brott. Detta har i vissa fall medfört att handlingarna inte har lämnats ut eftersom personuppgifterna har ansetts omfattas av sekretess enligt 21 kap. 7 § OSL.

Frågan i målet

Förvaltningsrätten har bedömt att de efterfrågade handlingarna är allmänna handlingar som innehåller uppgifter som omfattas av sekretess enligt 21 kap. 7 § OSL och beslutat att lämna ut dem med förbehåll. Den första frågan är därför om det finns grund för sekretess enligt den bestämmelsen. Om så är fallet blir nästa fråga om det finns förutsättningar för att lämna ut handlingarna med förbehåll enligt 10 kap. 14 § OSL, och om det i så fall finns skäl för att upphäva eller ändra förbehållet.

Sekretess enligt 21 kap. 7 § OSL

Rättslig reglering m.m.

Enligt 21 kap. 7 § OSL gäller sekretess för en personuppgift om det kan antas att uppgiften efter ett utlämnande kommer att behandlas i strid med dataskyddsförordningen. De handlingar som Nyhetsbyrån Siren har begärt att få ta del av innehåller personuppgifter om hälsa och lagöverträdelser som innefattar brott. En behandling av de begärda handlingarna omfattas därför av artikel 9 och 10 i dataskyddsförordningen.

I 1 kap. 7 § första stycket lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning, dataskyddslagen, anges att dataskyddsförordningen och lagen inte ska tillämpas i den utsträckning det skulle strida mot TF eller YGL. Enligt bestämmelsens andra stycke, som har sin grund i artikel 85.2 i dataskyddsförordningen, ska artikel 9 och 10 i dataskyddsförordningen inte tillämpas vid behandling av personuppgifter som sker för bl.a. journalistiska ändamål.

Enligt 1 kap. 4 § YGL omfattas en nyhetsbyrå eller en aktör med utgivningsbevis av grundlagsskyddet för tillhandahållande av information från en databas. Nyhetsbyrån Siren omfattas i egenskap av nyhetsbyrå av det grundlagsskydd som följer av bestämmelsen. Nyhetsbyrån Siren har även angett att de begärda handlingarna ska användas i journalistisk verksamhet. Utifrån vad som föreskrivs i 1 kap. 7 § första stycket dataskyddslagen ska dataskyddsförordningen med kompletterande svenska bestämmelser alltså inte tillämpas på den grundlagsskyddade delen av Nyhetsbyrån Sirens verksamhet, i den mån det skulle strida mot TF eller YGL.

Enligt 1 kap. 20 § YGL finns dock möjlighet att genom lag förbjuda offentliggörande av personuppgifter om bl.a. hälsa i vissa sökbara uppgiftssamlingar. Dataskyddsförordningen är en sådan lag med förbud mot offentliggörande av personuppgifter som avses i bestämmelsen (prop. 2017/18:49 s. 147-148 och 177 och Högsta förvaltningsdomstolens dom den 20 juni 2024 i mål nr 4588-23). Förslag till motsvarande bestämmelse beträffande lagöverträdelse har lagts fram vid två tillfällen men inte antagits av riksdagen. Regeringen har tillsatt en ny utredning som ska se över grundlagsskyddet för söktjänster som offentliggör personuppgifter om bl.a. lagöverträdelse och om det finns behov av att inskränka grundlagsskyddet i syfte att stärka skyddet för den personliga integriteten (dir. 2023:145).

EU-domstolen har i ett avgörande den 22 juni 2021 (Latvijskas Republikas Saeima, C-439/19, EU:C:2021:504, punkterna 105, 120, 126 och 135) uttalat att unionsrätten har företräde framför nationella bestämmelser, inklusive grundlag, och att bestämmelserna i dataskyddsförordningen utgör hinder för en nationell lagstiftning som tillåter att en myndighet överför uppgifter om lagöverträdelse till ekonomiska aktörer för vidareutnyttjande. Med hänsyn till hur känsliga de aktuella uppgifterna bedömdes vara ansåg domstolen att rätten till respekt för privatlivet och skydd för personuppgifter vägde tyngre än allmänhetens intresse av tillgång till allmänna handlingar. Domstolen uttalade även att varje undantag från dessa rättigheter, även om de är tillåtna enligt dataskyddsförordningen, måste föregås av en proportionalitetsbedömning. Detta synsätt har bekräftats av EU-domstolen i ett avgörande den 7 mars 2024 (Endemol Shine Finland, C-740/22, EU:C:2024:216, punkterna 52–56 och 58), där det även uttalades att rätten till informationsfrihet inte motiverar att personuppgifter om fällande domar i brottmål lämnas ut till var och en som begär ut sådana uppgifter, utan att mottagaren kan visa att denne har ett särskilt intresse av att få uppgifterna.

Frågan om relationen mellan dataskyddsförordningen och grundlagsskyddet för yttrandefrihet i form av publicering av uppgifter om lagöverträdelse på webbplatser har nyligen belysts i Kammarrätten i Stockholms dom den 13 mars 2024 i mål nr 6027-23 och Hovrätten för Övre Norrlands beslut den 28 mars 2024 i ärende med dnr 2024/91. I dessa avgöranden har dataskyddsförordningen, med hänvisning till EU-domstolens praxis och principen om unionsrättens företräde, bedömts vara tillämplig vid prövningen av utlämnande av handlingar till en aktör med utgivningsbevis, trots vad som föreskrivs i dataskyddslagen om grundlagsskyddets företräde. Förvaltningsrätten har med ledning av dessa avgöranden bedömt att artikel 9 och 10 i dataskyddsförordningen ska tillämpas vid bedömningen av Nyhetsbyrån Sirens rätt att ta del av de begärda handlingarna.

Kammarrättens bedömning

Den första frågan som kammarrätten tar ställning till är om artikel 9 och 10 i dataskyddsförordningen ska tillämpas vid bedömningen av om Nyhetsbyrån Siren har rätt att ta del av handlingarna och om det i så fall kan antas att personuppgifterna som förekommer i handlingarna kommer att behandlas i strid med dataskyddsförordningen vid ett utlämnande.

Grundlagsskyddet för yttrandefrihet i form av publicering av personuppgifter om hälsa i vissa sökbara uppgiftssamlingar får begränsas genom dataskyddsförordningen (1 kap. 20 § YGL). När det gäller publicering av personuppgifter om lagöverträdelse är det inte förenligt med principen om unionsrättens företräde att tolka 1 kap. 7 § första stycket dataskyddslagen på så sätt att det svenska grundlagsskyddet alltid ska ha företräde framför dataskyddsförordningen för en nyhetsbyrå. Vid den bedömningen beaktar kammarrätten särskilt att det skulle innebära att Nyhetsbyrån Sirens verksamhet helt undantas från bestämmelserna i dataskyddsförordningen och att någon proportionalitetsbedömning då inte görs mellan rätten till skydd för personuppgifter och rätten till skydd för yttrande- och

informationsfrihet. Mot denna bakgrund anser kammarrätten, i likhet med förvaltningsrätten, att artikel 9 och 10 i dataskyddsförordningen ska tillämpas vid bedömningen av om Nyhetsbyrån Siren har rätt att ta del av de begärda handlingarna som innefattar personuppgifter om hälsa och lagöverträdelser.

Det journalistiska ändamål som Nyhetsbyrån Siren menar att de begärda handlingarna kommer att användas för innebär en publicering av personuppgifter om hälsa och lagöverträdelser i en databas där personuppgifterna är sökbara och tillgängliga för allmänheten och betalande kunder. Vid en avvägning mellan det integritetsskyddsintresse som kommer till uttryck genom artikel 9 och 10 i dataskyddsförordningen och Nyhetsbyrån Sirens intresse av att ta del av de begärda handlingarna i syfte att bedriva journalistik, anser kammarrätten att intresset av skydd för personuppgifter väger tyngre. Kammarrätten anser därför att det kan antas att uppgifterna i de begärda handlingarna efter ett utlämnande kommer att behandlas i strid med dataskyddsförordningen. De handlingar som innehåller personuppgifter om hälsa och lagöverträdelser som innefattar brott omfattas därmed av sekretess enligt 21 kap. 7 § OSL.

Nyhetsbyrån Siren har fört fram invändningar mot förvaltningsrättens beslut som grundar sig på att det strider mot anskaffarfriheten, meddelarfriheten, förbudet mot censur och hindrande åtgärder samt att beslutanderätten och principerna för statskicket har åsidosatts. Som framgår ovan har kammarrätten bedömt att förvaltningsrätten haft grund för sitt beslut att tillämpa artikel 9 och 10 i dataskyddsförordningen vid bedömningen av rätten att ta del av handlingarna. Nyhetsbyrån Sirens invändningar ger inte kammarrätten anledning att inom ramen för det här målet göra en annan bedömning än att personuppgifterna i handlingarna omfattas av sekretess.

Förbehåll

Om en myndighet finner att sådan risk för skada, men eller annan olägenhet som enligt en sekretessbestämmelse hindrar att en uppgift lämnas till en enskild kan undanröjas genom ett förbehåll som inskränker den enskildes rätt att lämna uppgiften vidare eller utnyttja den, ska myndigheten enligt 10 kap. 14 § första stycket OSL göra ett sådant förbehåll när uppgiften lämnas till den enskilde.

Det förbehåll som förvaltningsrätten har beslutat om avser de handlingar som Nyhetsbyrån Siren begärt att få ta del av genom den nu aktuella begäran och som har lämnats ut till nyhetsbyrån. Kammarrättens prövning är begränsad till det förbehåll som omfattas av det överklagade beslutet.

Enligt förbehållspunkt 1 får personuppgifterna som framgår av handlingarna endast användas för journalistiskt ändamål. Enligt förbehållspunkt 2 får personuppgifterna i form av personnummer, personnamn och adress för fysiska personer tillsammans med uppgifter som avser hälsa eller brott inte tillhandahållas allmänheten eller betalande kunder genom databaser/register.

Kammarrätten anser att förbehållets olika delar inte framstår som motsägelsefulla på det sätt som Nyhetsbyrån Siren har gjort gällande. Begreppet databas definieras i 1 kap. 2 § YGL och begreppet register definieras i artikel 4.6 i dataskyddsförordningen. Förbehållet kan inte anses vara otydligt utformat med anledning av att det innehåller dessa begrepp. Det som Nyhetsbyrån Siren har fört fram i övrigt medför inte heller att förbehållet framstår som otydligt utformat. Utifrån den omfattande och allmänt formulerade begäran som framställts om att regelbundet få ta del av handlingar i förvaltningsrättens olika mål anser kammarrätten tvärtom att innehållet i förbehållet framstår som tillräckligt preciserat för att det ska vara tydligt hur Nyhetsbyrån Siren får utnyttja uppgifterna i de utlämnade handlingarna.

Personuppgifterna får endast användas för journalistiskt ändamål, vilket också är det ändamål som Nyhetsbyrån Siren har angett att de begärda handlingarna ska användas för. Förbehållet kan därför i denna del inte anses vara begränsande för Nyhetsbyrån Sirens journalistiska verksamhet. Däremot gäller förbehållspunkt 1 för alla personuppgifter i de begärda handlingarna, och är alltså inte begränsad till personuppgifter om hälsa och lagöverträdelse som innefattar brott. Förbehållet är för långtgående i den här delen och ska därför begränsas till att gälla sådana personuppgifter. Förbehållspunkt 2 innebär att personuppgifter inte får tillhandahållas tillsammans med uppgifter om hälsa eller brott genom databasen. Genom förbehållspunkterna görs en rimlig avvägning mellan intresset av skydd för personuppgifter om hälsa och lagöverträdelse och intresset av journalistisk verksamhet. Förbehållet framstår även som en lämplig skyddsåtgärd för de enskildas rättigheter och friheter. Risken för att personuppgifterna i de begärda handlingarna kommer att behandlas i strid med dataskyddsförordningen efter ett utlämnande kan undanröjas genom förbehållet.

Mot denna bakgrund anser kammarrätten att förbehållspunkt 1 ska ändras enligt följande

1. personuppgifterna om hälsa och lagöverträdelse som innefattar brott får endast användas för journalistiskt ändamål, och

I övrigt har det inte kommit fram skäl för att upphäva eller ändra förbehållet. Överklagandet ska därför bifallas delvis.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (KR-02).

Stefan Holgersson
kammarrättspresident
ordförande

Annika Lowén
lagman

Cecilia Bohlin
kammarrättsråd
referent

Miranda Alperona
fiskal
föredragande

SÖKANDE
Nyhetsbyrån Sirén

SAKEN
Utlämnande av uppgifter i allmän handling

KAMMARRÄTTEN
I STOCKHOLM
Rotel 034

INKOM: 2024-05-15
MÅLNR: 2807-24
AKTBIL: 4

BESLUT

De begärda handlingarna ska lämnas ut till Nyhetsbyrån Sirén med följande förbehåll;

- personuppgifterna som framgår av handlingarna får endast användas för journalistiskt ändamål, och
- personuppgifterna i form av personnummer, personnamn och adress för fysiska personer tillsammans med uppgifter som avser hälsa eller brott får inte tillhandahållas allmänheten eller betalande kunder genom databaser/register.

De handlingar som lämnas ut utgör bilaga till detta beslut.

BEGÄRAN M.M.

Nyhetsbyrån Sirén begär regelbundet att få ta del av

- dagboksblad för samtliga nyinkomna mål under föregående vardag (exklusive eventuella migrationsmål).

Nyhetsbyrån Sirén begär även regelbundet att få ta del av under föregående vecka upprättade domar och beslut enligt följande.

- Domar i Migrationsdomstolen som utfallit till klagandens fördel. Endast domar som avser permanent uppehållstillstånd eller svenskt medborgarskap. Om inte Migrationsverkets beslut finns med som bilaga till domen önskas första sidan i verkets beslut.
- Förvaltningsrättens interimistiska beslut/dom med anledning av ansökan om betalningssäkring enligt 46 kap. skatteförfarandelag (2011:1244), där förvaltningsrätten bifallit Skatteverkets framställning om betalningssäkring.
- Domar som innebär en ändring av beslut fattade av följande myndigheter: Datainspektionen/Integritetsskyddsmyndigheten, Fastighetsmäklarnämnden, Finansinspektionen, Revisorsnämnden. Önskas: Dom + underinstansens beslut.
- Domar som innebär en ändring av beslut fattade av Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd. Önskas: dom + HSAN:s beslut.
- Domar där Myndigheten för radio och TV (Granskningsnämnden) är part.
- Domar där Skolinspektionen är part.

Nyhetsbyrån Sirén begär även regelbundet att få ta del av under föregående vecka inkomna ansökningar och överklaganden enligt följande.

- Inkomna överklaganden, samt ansökningar om utdömande av vite, där Skolinspektionen är part + det överklagade beslutet.
- Ansökningar från Granskningsnämnden för radio och TV (som är en del av Myndigheten för Radio och TV). Obs! Ej överklaganden från enskilda.

- Samtliga ansökningar om utdömande av vite mot vårdnadshavare som inte sett till att deras barn fullgör skolplikten, som skickats från kommuner och inkommit till förvaltningsrätten. Begäran gäller ansökningar inkomna under föregående vecka.

Nyhetsbyrån Sirén begär även regelbundet att få ta del av en diarielista över samtliga domar som expedierades under föregående kalendermånad.

SKÄL FÖR BESLUTET

Gemensamma utgångspunkter

Enligt 2 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen (TF) har varje svensk medborgare rätt att ta del av allmänna handlingar. Denna rätt anses enligt praxis omfatta även bolag (se RÅ 2003 ref. 83). Rätten att ta del av allmänna handlingar får enligt 2 § samma kapitel endast begränsas om det är påkallat med hänsyn till bl.a. skyddet för enskilds personliga eller ekonomiska intressen.

De handlingar som omfattas av begäran är enligt förvaltningsrättens bedömning allmänna handlingar. Handlingarna ska således lämnas ut i den utsträckning det inte råder sekretess för uppgifterna i dem. Handlingarna berör flera av förvaltningsrättens olika rättsområden och det är således olika bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), OSL, som kan komma i fråga vid ett utlämnande. En central bestämmelse för den aktuella begäran är 21 kap.7 § OSL.

Nyhetsbyrån Sirén ägnar sig, såvitt framkommit, i vart fall delvis åt journalistisk verksamhet. Frågan uppkommer då om relationen mellan EU:s dataskyddsförordning 2016/679 (dataskyddsförordningen) och grundlagsskyddet för yttrandefrihet i form av journalistisk verksamhet enligt 1 kap. 4 eller 5 §§ yttrandefrihetsgrundlagen (1991:1469), YGL, med bl.a.

publicering av bl.a. känsliga personuppgifter och uppgifter om lagföring på webbplatser (databaser) samt tillämpningen av 21 kap. 7 § OSL.

Hovrätten för Övre Norrland (beslut dnr 2024/91) och Kammarrätten i Stockholm (dom mål nr 6027-23) har båda nyligen kommit med avgöranden som belyser de aktuella frågorna. I avgörandena gällde det frågan om att på olika vis lämna ut uppgifter ur brottmål, dvs. uppgifter som omfattas av artikel 10 i dataskyddsförordningen. Den nu aktuella begäran gäller handlingar som innehåller uppgifter som omfattas av artikel 9 och artikel 10 i dataskyddsförordningen.

Frågan om utlämnande av uppgifter om hälsa

De handlingar som begärs utlämnade innehåller personuppgifter om hälsa, s.k. känsliga personuppgifter. Sådana uppgifter finns i såväl dagboksblad som andra handlingar i mål enligt bl.a. socialförsäkringsbalken, patient säkerhetslagen (2010:659), lagarna (1991:1128 och 1129) om psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård samt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Detta innebär att förvaltningsrätten vid begäran om utlämnade av handlingarna har att ta ställning till om en avvägning mellan det integritetsskyddsintresse som kommer till uttryck genom dataskyddsförordningen och de grundlagsskyddade rättigheter som gäller för utövare av journalistisk verksamhet enligt TF och YGL, ska göras även avseende de uppgifter i handlingarna som omfattas av artikel 9 i dataskyddsförordningen.

Enligt artikel 9 i dataskyddsförordningen ska behandling av personuppgifter om hälsa vara förbjuden utom i vissa angivna situationer. Av intresse för frågan om utlämnande av uppgifter om hälsa när de återfinns i en allmän handling är punkten g). Enligt bestämmelsen i den punkten är det tillåtet att behandla uppgifter om hälsa om behandlingen är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlems-

staternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen.

I 3 kap. lagen (2018:218) med kompletterande bestämmelser till EU:s dataskyddsförordning finns bestämmelser om behandling av känsliga personuppgifter för viktiga allmänna intressen. Vidare innebär en rad av bestämmelserna i OSL att känsliga personuppgifter om hälsa omfattas av sekretess. Härtill omfattar 21 kap.7 § OSL naturligtvis även känsliga personuppgifter.

Enligt artikel 85.1 i dataskyddsförordningen ska medlemsstaterna i lag förena rätten till integritet i enlighet med förordningen med yttrande- och informationsfriheten, inbegripen behandling som sker för bl.a. journalistiska ändamål. Vidare framgår av artikel 85.2 att medlemsstaterna ska, för behandling som sker för journalistiska ändamål, fastställa undantag eller avvikelser från vissa av dataskyddsförordningens bestämmelser, om dessa är nödvändiga för att förena rätten till integritet med yttrande- och informationsfriheten. Begreppet journalistiska ändamål ska ges en vid tolkning, innefattandes verksamhet som syftar till att sprida information, åsikter eller idéer till allmänheten, och tillämpas på alla personer som är journalistiskt verksamma (Satakunnan Markkinapörssi och Satamedia, C-73/07, EU:C:2008:727 p. 56, 58 och 61).

I artikel 86 i dataskyddsförordningen anges att personuppgifter i allmänna handlingar, får lämnas ut av myndigheten eller organet i enlighet med den unionsrätt eller den medlemsstats nationella rätt som myndigheten eller det offentliga organet omfattas av, för att jämka samman allmänhetens rätt att få tillgång till allmänna handlingar med rätten till skydd av personuppgifter i enlighet med förordningen.

EU-domstolen har i ett avgörande den 22 juni 2021 (Latvijskas Republikas Saeima, mål C-439/19, EU:C:2021:504) funnit att bestämmelserna i GDPR kan utgöra hinder för en viss nationell lagstiftning som innebär att en myndighet överför uppgifter om lagöverträdelse, som omfattas av *artikel 10 (förvaltningsrättens kursivering)*, till ekonomiska aktörer för vidareutnyttjande. EU-domstolen erinrar om att syftet med artikel 10 är att säkerställa ett utökad skydd mot sådan behandling som kan, på grund av att uppgifterna är särskilt känsliga, utgöra ett särskilt allvarligt ingrepp i den grundläggande rätten till respekt för privatlivet och skydd för personuppgifter i enlighet med artiklarna 7 och 8 i EU:s rättighetsstadga. EU-domstolen konstaterar även att unionsrätten har företräde framför nationella bestämmelser, inklusive grundlag (punkterna 74, 126 och 135).

De båda avgöranden som nyligen har kommit från Hovrätten för Övre Norrland och Kammarrätten i Stockholm belyser de aktuella frågorna avseende uppgifter om lagöverträdelse. Av de båda domstolarnas respektive beslut framgår sammanfattningsvis följande. Med hänsyn till principen om unionsrättens företräde och EU-domstolens praxis, måste en avvägning göras i varje enskilt fall mellan det integritetsskyddsintresse som kommer till uttryck genom dataskyddsförordningen och de grundlagsskyddade rättigheter som gäller för innehavare av frivilliga utgivningsbevis, som återfinns i TF och YGL. Att neka en aktör som har beviljats ett utgivningsbevis att ta del av allmänna handlingar med motiveringen att grundlagsskyddet måste ge vika till förmån för dataskyddsförordningen måste göras med stor försiktighet. Samtidigt uppställer dataskyddsförordningen tydliga krav på medlemsstaterna att fastställa lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter när det kommer till personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och lagöverträdelse som innefattar brott, när behandlingen av sådana uppgifter sker av någon annan än en myndighet. När det kommer till den proportionalitetsavvägning mellan olika intressen som måste göras,

har EU-domstolen uttalat att uppgifter som faller under artikel 10 dataskyddsförordningen avser beteenden som samhället tar avstånd från, och att ett beviljande av tillgång till sådana uppgifter därför kan stigmatisera den berörda personen och utgöra ett allvarligt ingrepp i hans eller hennes privat- eller yrkesliv (Latvijskas Republikas Saeima p. 75).

Att mot denna bakgrund med automatik helt undanta de som har utgivningsbevis från dataskyddsförordningens bestämmelser är enligt hovrättens och kammarrättens mening inte förenligt med den proportionalitetsbedömning som måste göras mellan yttrandefrihet, handlingsoffentlighet och skyddet för personuppgifter. Dataskyddsförordningen ska därför, enligt hovrättens och kammarrättens bedömning, tillämpas vid bedömningen av om en aktör med utgivningsbevis har rätt att ta del av de begärda handlingarna, trots vad som föreskrivs i dataskyddslagen om grundlagsskyddets företräde.

Förvaltningsrätten gör mot bakgrund av det ovan anförda bedömningen att en avvägning mellan det integritetsskyddsintresse som kommer till uttryck genom dataskyddsförordningen och de grundlagsskyddade rättigheter som gäller för utövare av journalistisk verksamhet enligt TF och YGL ska göras även med avseende på uppgifter om hälsa, dvs. uppgifter som omfattas av artikel 9. Regleringen i dataskyddsförordningen avseende uppgifter om hälsa är som utgångspunkt att behandling av sådana uppgifter är förbjuden.

Förvaltningsrätten finner vid en avvägning mellan de registrerades intressen av skydd för sina personuppgifter om hälsa, och intresset för bolaget att behandla uppgifterna, att de registrerades rättigheter som utgångspunkt väger tyngre. Detta eftersom uppgifter om hälsa ska åtnjuta särskilt skydd och det som utgångspunkt är förbjudet att behandla sådana uppgifter (se skäl 51 och 52 samt artikel 9 i dataskyddsförordningen). Förvaltningsrätten anser därför att bolagets användning av personuppgifterna i de begärda

handlingarna ska begränsas till endast journalistisk verksamhet. Dessutom ska uppgifter om personnummer, personnamn och adress för fysiska personer inte få tillhandahållas allmänheten eller betalande kunder genom databasen/registren. Genom detta förbehåll anser förvaltningsrätten att det görs en rimlig avvägning mellan de olika intressena och skapas en lämplig skyddsåtgärd för de enskildas rättigheter och friheter.

Frågan om utlämnande av uppgifter om lagöverträdelser som innefattar brott

I de handlingar som begärs ut finns personuppgifter som enligt förvaltningsrättens bedömning omfattas av artikel 10 i dataskyddsförordningen eftersom de kan sägas vara personuppgifter som rör lagöverträdelser som innefattar brott. Här kan nämnas t.ex. uppgifter i mål enligt lagen om rättspsykiatrisk vård och fängelselagen (2010:619) samt mål om återkallelse av körkort p.g.a. trafikförseelse. Sådana uppgifter finns i såväl dagboksblad som andra handlingar.

Som framgår ovan har hovrätten för Övre Norrland och Kammarrätten i Stockholm båda nyligen kommit med avgöranden som belyser frågan om att på olika vis lämna ut uppgifter ur brottmål, dvs. uppgifter som omfattas av artikel 10 i dataskyddsförordningen.

Av de båda domstolarnas respektive beslut framgår sammanfattningsvis att en proportionalitetsavvägning mellan olika intressen måste göras vid utlämnande av uppgifter som faller under artikel 10 dataskyddsförordningen.

Den proportionalitetsbedömning respektive domstol sedan gjorde resulterade i följande beslut (mycket sammanfattade).

Hovrätten kom fram till att brottmålsdomarna trots förbudet i artikel 10 kunde lämnas ut med förbehåll. En databas som innehåller domar, beslut och andra brottmålshandlingar, som inte innehåller personuppgifter såsom personnamn, personnummer och adress, är enligt hovrättens bedömning inte att betrakta som ett fullständigt register och samtidigt uppfylls det journalistiska ändamålet med tillhandahållandet av handlingarna utan att enskilda personers rätt till privatliv kränks. Hovrätten beslutade sammanfattningsvis att handlingarna därför skulle lämnas ut, men med förbehållet att uppgifter om parternas personnamn, personnummer och adress inte får spridas genom databasen. Detta förbehåll innebär, enligt hovrätten, att den ifrågavarande nyhetsbyrån inte får tillåta att angivna personuppgifter tillgängliggörs för andra i egna eller andras databaser. Hovrätten bedömer att förbehållet är en lämplig skyddsåtgärd för de registrerades rättigheter och friheter.

Kammarrätten kom efter en avvägning mellan de registrerades intressen av skydd för sina personuppgifter, och intresset för bolaget med utgivningsbevis av att behandla uppgifterna, fram till att de registrerades rättigheter vägde tyngre. Slutsatsen blev att det skulle kunna antas att uppgifterna i de begärda handlingarna efter ett utlämnande kommer att behandlas i strid med dataskyddsförordning och de omfattades därför enligt kammarrättens bedömning av sekretess enligt 21 kap. 7 § OSL.

Förvaltningsrätten finner mot bakgrund av de ovan redovisade avgörandena och den proportionalitetsbedömning som ska göras med avseende på artikel 10 i dataskyddsförordningen (personuppgifter som rör lagöverträdelse som innefattar brott) att även de handlingarna som omfattar sådana uppgifter kan lämnas ut med förbehåll om att personuppgifterna endast får användas för journalistiskt ändamål och att personnummer, personnamn och adress för fysiska personer inte får tillhandahållas allmänheten eller betalande kunder genom databasen/registren.

Sammanfattande slutsats och erinran

Förvaltningsrätten anser att det kan antas att uppgifterna i de begärda handlingarna efter ett utlämnande kommer att behandlas i strid med dataskyddsförordningen och de omfattas därför av sekretess enligt 21 kap. 7 § OSL. Dock finner förvaltningsrätten att den risken kan undanröjas genom ett förbehåll som i viss angiven utsträckning inskränker Nyhetsbyrån Siréns rätt att lämna uppgifterna vidare eller att utnyttja dem.

Förvaltningsrättens beslut innebär inte annat än att domstolen även fortsättningsvis kommer att lämna ut handlingar och att det av förbehåll framgår att personuppgifterna får användas endast i journalistiskt syfte. Innebörden av förbehållet är att personuppgifterna inte får tillhandahållas allmänheten eller betalande kunder genom Nyhetsbyrån Siréns databaser/register.

Förvaltningsrätten erinrar om att det är straffbelagt enligt 20 kap. 3 § brottsbalken att överträda förbehållet (brott mot tystnadsplikt) och att enligt 13 kap. 5 § andra stycket OSL gäller inte meddelarfrihet för de uppgifter som omfattas av förbehållet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta beslut får överklagas till Kammarrätten i Stockholm. Överklagandeskriften ska ha kommit in till förvaltningsrätten senast inom tre veckor från den dag ni fick del av beslutet. Överklagandet ska vara ställt till Kammarrätten i Stockholm.

Karin Dahlin
Chefsrådman

Hur man överklagar

KR-02

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga det till Högsta förvaltningsdomstolen. Överklagandet ska skickas till kammarrätten. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet.

I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen senast den dag tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen är en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Prövningstillstånd i Högsta förvaltningsdomstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta förvaltningsdomstolen ska pröva ett överklagande. Högsta förvaltningsdomstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rätts-tillämpningen att överklagandet prövas, eller
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller kammarrättens beslut. Det är därför viktigt att du i överklagandet tar med allt som du vill föra fram.

Så här gör du

1. Skriv kammarrättens namn, målnummer och beslutsdatum.
2. Förklara vilken ändring du vill ha och varför du tycker att beslutet ska ändras.
3. Förklara varför du anser att Högsta förvaltningsdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd ovan).
4. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Bifoga de skriftliga bevis du hänvisar till om de inte redan finns i målet.
5. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer. Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om hur domstolen kan nå dig: e-postadresser, postadresser, och telefonnummer. Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till kammarrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Kammarrätten kontrollerar att överklagandet har kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet, och då står kammarrättens beslut fast.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar kammarrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta förvaltningsdomstolen.

Har du tidigare fått handlingar med förenklad delgivning kan även Högsta förvaltningsdomstolen skicka handlingar på detta sätt.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med kammarrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.